

De organisatie van het 'vertrouwelijk overleg'

Marc Bockstaele,

Hoofdcommissaris bij de federale gerechtelijke politie Gent

Nationaal inhoudelijk coördinator van de cursussen verhoortechnieken

Te bespreken:

1. Contacteren van de advocaat
2. Geheim van het onderzoek
3. Tolken
4. Infrastructuur van consultatieruimte
5. Is de verdachte verhoorbaar ?
6. De start van het eerste verhoor
7. Wijziging van hoedanigheid
8. Ontoelaatbare druk
9. processen-verbaal

1. Contacteren van de advocaat

- Het behoort aan de Orde van advocaten om een permanentie of een callcenter op te richten
- De politie hoeft maximaal **twee** telefoonnummers te bellen
- Officiële, permanent geactualiseerde lijst met alle actieve Belgische advocaten is noodzakelijk
- Niet bellen naar het telefoonnummer waarvan de verdachte beweert dat het van zijn advocaat is

1. Contacteren van de advocaat

- De politie deelt aan de advocaat of het callcenter **enkel de naam** van de cliënt mee
- Geen bezwarende elementen meedelen
- Wát werd meegedeeld in het PV zetten
- Ook de '**beknopte mededeling van de feiten**' aan de verhoorde, in het PV zetten

2. Geheim van het onderzoek

- Informatie tijdens **bijstand van verhoren** valt onder het beroepsgeheim, niet de informatie bekomen tijdens het **vertrouwelijk overleg**
- Na het vertrouwelijk overleg kan de advocaat op vraag van zijn cliënt, familie of derden inlichten
- Dezelfde bezwaren bij het nieuw artikel *2bis* § 3 WWH (verwittigen vertrouwenspersoon). **Hoe hem identificeren?** De verhoorder behoudt de timing
- Zijn gesprekken tussen advocaten verantwoord?

3. Tolken

- De verdachte kan met zijn advocaat spreken in de taal die de verdachte wenst (eventueel telefonisch vanuit politiekantoor)
- **Dezelfde** beëdigde tolk bij politieverhoor en bij het vertrouwelijk overleg
- Politieambtenaren die beëdigd zijn als tolk, kunnen niet optreden als tolk bij het vertrouwelijk overleg

4. Infrastructuur van de consultatieruimte

- Gebrek aan infrastructurele middelen zo snel mogelijk overbruggen
- Inrichting moet vertrouwelijkheid van gesprek waarborgen, alsook de veiligheid
- Professionele inrichting is glaswand tussen advocaat en verdachte en onmogelijkheid om iets door te geven
- In afwachting van ingerichte lokalen, moet de consultatieruimte kunnen geobserveerd worden

4. Infrastructuur van de consultatieruimte

- Het geboeid laten van de verdachte valt binnen de bevoegdheid van de politie
- Politie belt zelf naar de advocaat en stuurt de lijn door naar een telefoontoestel zonder buitenlijn
- De politie moet verifiëren dat de verbinding gerealiseerd werd
- Het is strikt verboden de communicatie af te luisteren, er kennis van de nemen of op te nemen

4. Infrastructuur van de consultatieruimte

- Zoals in gevangenissen kan de toegang van de advocaat tot de consult- of verhoorruimte beperkt worden via een huisreglement
- Voorleggen van identiteits- en legitimatiekaart
- Alle elektronische en metalen voorwerpen en aktetas in afgesloten kastje achterlaten
- Niet fouilleren, maar controle met metaaldetector

5. Is de verdachte verhoorbaar ?

- Vooral bij geweldsmisdrijven zijn personen dikwijls onder invloed van alcohol
- Er is geen wettelijk verbod om dronken personen te verhoren
- Wat is dronken?
- Alcoholgehalte is geen maatstaf
- De staat van dronkenschap is een notie van subjectieve aard en verschilt per persoon

5. Is de verdachte verhoorbaar ?

- De politie heeft tot taak de uiterlijke tekenen van dronkenschap te relateren
- Volgens rechtspsychologen-theoretici mogen personen onder invloed niet verhoord worden tot ze ontuchtend zijn. Zelfs niet tijdens hun kater...
- Deze adviezen kunnen niet gevolgd worden. Wat met de 24 uur? Hoe moet het onderzoek dan opstarten?

5. Is de verdachte verhoorbaar ?

- Is ook strijdig met ander wetenschappelijk onderzoek, dat omwille van het geheugen, verhoren **zo vlug** mogelijk na de feiten moeten gebeuren
- Alcohol heeft wel degelijk een effect op de informatieverwerking en dus ook op de **lange termijn registratie** van die informatie in het geheugen
- Het heeft m.a.w. geen zin om te wachten met een verhoor

5. Is de verdachte verhoorbaar ?

- Dronkenschap aan het stuur versus dronkenschap bij misdrijven uit het Strafwetboek
- De verbalisant hoeft de opmerkingen van de verdachte en zijn advocaat over zijn staat van dronkenschap niet voor waar aan te nemen en afgaan op eigen vaststellingen
- Afstand van recht op bijstand van een advocaat (zaak Plonka versus Polen)

6. Start van het eerste verhoor

- Spontane aangifte versus ondervraagd?
- Verhoor van de verdachte is niet altijd **dadelijk** nodig, verschuiven naar einde van het onderzoek
- Aantal arrestaties zal stijgen omdat het verhoor niet kan doorgaan in afwachting van de komst van de advocaat
- De grens tussen het verzamelen van inlichtingen en verhoor is in de praktijk niet altijd duidelijk

6. Start van het eerste verhoor

- De verdachte heeft recht op bijstand van zijn advocaat tijdens **alle** verhoren afgenomen binnen de 24 uren na zijn vrijheidsbeneming
- Dit recht houdt op als de persoon binnen die termijn in vrijheid wordt gesteld
- Is aan te raden om videoverhoor te doen indien advocaat aanwezig is bij verhoor, minstens een gefilmd verhoor (als controlemiddel)
- Signaleringen aanpassen

7. Wijziging van hoedanigheid

- Van slachtoffer naar verdachte of van niet gearresteerde naar gearresteerde
- De bepaling van artikel 47 *bis* § 5 Sv. impliceert dat het verhoor wordt **stopgezet** om nieuwe rechten mee te delen
- Kantelmoment is niet altijd te bepalen
- Bij zaken met onbekende dader: verhoor van personen die in aanmerking kunnen komen kennis geven van de rechten van artikel 47 *bis* § 2

8. Ontoelaatbare druk

- Videofragmenten over echte verhoren zijn verhelderend qua interpretatie
- Advocaten zijn verdeeld of toegepaste technieken wel of niet door de beugel kunnen
- Dit geeft te denken hoe advocaten, die geen psychologen zijn, kunnen inschatten of ontoelaatbare druk werd gebruikt bij een cliënt die ze amper 30' hebben gezien.

9. Processen-verbaal

- De wet gebruikt de termen 'het proces-verbaal' en 'het proces-verbaal van verhoor', door elkaar zodat niet duidelijk is welke informatie waar moet op voorkomen
- Daarnaast is er ook het verhoorblad als bijlage aan een proces-verbaal
- Het gebruik van een verhoorblad is vooral van belang voor de toepassing van de Taalwet gerechtszaken 1935

9. Processen-verbaal

- De vraag is of met het nieuwe artikel 47 *bis* Sv. aan de verhoorde ook alle mededelingen **voor** en **na** zijn verhoor moeten meegegeven worden
- Te overwegen om de mededelingen die voor het verhoor moeten gedaan worden op een afzonderlijk document te vermelden (dubbel gebruik met 'letter of rights')

Einde uiteenzetting

Onschuldigen hebben geen voordeel om te zwijgen. Onschuldigen claimen het recht om te spreken, zoals schuldigen zich beroepen op het voorrecht om te zwijgen.

Jeremy **BENTHAM**, Engelse jurist, Londen 15 februari 1748 – 6 juni 1832.